СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 185. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 11-го серпня 1938. No. 185. Jersey City, N. J., Thursday, August 11, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРАВИБОРИ В ЧОТИРЬОХ СТЕЙТАХ

ВАШИНГТОН.—У вівторок відбулися в стейтах Огайо, Айдаго, Арканзо і Небраска вибори кандидатів партій. В усіх цих виборах, за винятком виборів у Небрасці, одним з важних спірних питань була політика „нового розділу".

Найвиразніше це питання було оспорене в стейті Огайо, де номінації на кандидата на становище сенатора добивався сенатор Роберт Болклі, приятель президента Рузвелта, проти бувшого губернатора Джорджа Гвайта. Сенатор Болклі видно переміг. Републиканську номінацію мабуть добув Роберт Тефт.

У стейті Арканзо номінацію Демократичної Партії на становище сенатора добула пані Гети Кароуей.

В Айдаго багато виборців пересунулися з Републиканської до Демократичної Партії. Вислід іще сумнівний.

ПРЕЗИДЕНТ У ФЛОРИДІ.

ПЕНСАКОЛА (Флорида). — В дорозі з Панами до Вашингтону президент Рузвелт задержавсь у Флориді, щоб узяти участь у завзятій боротьбі, що ведеться за його політику у рядах Демократичної Партії в стейтах Джорджія й Савт Каролайна. Президент задумує висказати виразно, котрих кандидатів попирає, а котрим противиться.

СПЕКА МАЄ ВПЛИВ НА СМЕРТНІСТЬ, ГОЛОВНО НЕМОВЛЯТ.

НЮ ЙОРК. — Міський уряд здоровля прийшов до переконання, що остання спека, котра навістила була велику частину краю, мала поважний вплив на зріст смертности населення.

Підчас спеки смертність від усіх недуг зросла. Цей зріст зазначився передовсім у смертності новонароджених дітей.

СМЕРТЬ ПОДРУГІВ У ПОЖАРІ.

ТОКСІДО ПАРК (Ню Йорк). — У пожарі власного дому, що згорів у вівторок раненько, згоріли Вилієм Т. Аді, багатий банкир, та його жінка.

Пожар захопив у домі всю родину й пестунку. Цій вдалося викинути дитину крізь вікно в руки одного пожарника, а потім сама вискочила за нею. Вона теж упала на пожарника, тому їй нічого не сталося. Зате пожарник, падаючи, побився.

ВИТАЮТЬ КОРИГЕНА В НЮАРКУ.

НЮАРК (Ню Джерзі). — Доглас Кориген приїхав сюди, щоб летіти до Болтимора, і тут влаштували йому величезну овацію, в котрій узяли участь 250,000 до 275,000 людей.

ЮНІЯ ДАМСЬКИХ КРАВЦІВ ЗРИВАЄ З КОМІТЕТОМ ПРОМИСЛОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Юнія дамських кравців, що має коло 250,000 членів, відкинула запрошення Комітету Промислової Організації до участи в зборах представників робітничих юній, скликаних Комітетом для створення в стейті Ню Йорк стейтової федерації юній, подібної до стейтової Федерації Праці.

ПРАЦІ ЙДУТЬ КРАЩЕ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ.

ВАШИНГТОН. — На основі рапортів залізниць Комісія Міжстейтової Торговлі стверджує, що американські залізниці приняли в липні до роботи 15,000 нових робітників.

ДАЛЬШІ ПРИГОТУВАННЯ СЛІДСТВА ДАЕСА.

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Даес, що стоїть на чолі конгресового комітету для розсліду „неамериканських діяльностей", доручив уже завізвання на переслухання 25 особам, замішаним у комуністичну й фашистівську пропаґанду.

Переслухання перед цим комітетом почнуться тут наступного вівтірка. Доступ публики на переслухання буде обмежений.

ГАРНІ ЗАПЛАТИ ДЛЯ СТРАЙКОЛОМІВ.

ВАШИНГТОН. — Перед сенатським комітетом для громадянських свобід зізнали свідки, що підприємство „Републик Стіл Корпорейшен" платило підчас страйку в 1937 році по $1,200 і по $1,300 долярів на місяць тим робітникам, що старалися наклонити інших робітників покидати страйк.

УРЯД СЛІДКУЄ ЗА РОЗВОЄМ ПОДІЙ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

ВАШИНГТОН. — Урядники федерального уряду, а спеціяльно урядники департаменту заграничних справ, живо цікавляться подіями на Далекому Сході. На їх думку, події там можуть легко довести до справжньої війни на велику скалю.

Гіросі Саіто, японський амбасадор, відбув конференцію з американським секретарем стейту, Корделом Голом. Оба заперечили потім, немовби конференція мала політичне значіння.

ВІДЧИНЯЮТЬ ФАБРИКИ ПІД ОХОРОНОЮ ВІЙСЬКА.
Жовніри національної ґвардії стерегли брам фабрики машин до прання Мейтеґа в Нютоні, в стейті Айова, в котрій ведеться завзятий страйк робітників.

ЮРБИ ВИТАЮТЬ КОРИГЕНА В БОСТОНІ.

Трансатлянтійський летун Доглас Кориґен дістав у Бостоні від міського уряду й населення гучне привитання за свій перелет Атлянтику на „скрині". Тимчасом літак летуна прибув до нюйорського порту на кораблі „Лігай". З порту його повезено на летовище Рузвелта. Механіки цього летовища цікавляться особливо побачити цей компас, через котрий Кориґен, замісць полетіти до Каліфорнії, полетів до Ірляндії.

МОРД У ЛІЧНИЦІ У ЛЬВОВІ.

До жидівської лічниці у Львові впали два чоловіки, відтрутивши портієра; один з них задержався коло хірурґічної салі на 1-му поверсі, а другий вбіг до середини, приступив до хворого на сухоти костей 29-літнього Давида Кернера, кравця зо Львова, що перебував у лічниці вже 21 місяців і був невилікувально хворий, поцілував його, крикнув: „Вже тепер не будеш мучитися! Вже буде тобі зовсім добре!" і стрілив до хворого двічі з револьвера. Кернер згинув на місці. Вбивники втекли таксамо, як і прибули. Річ, здається, в убивстві з милосердя. Нові вісті кажуть, що вбитий називається Давид Бікгоф, літ 39, походить з Америки, а з професії був злодієм, 11 разів караним у Польщі. Вбивник зголосився на поліції. Це приятель вбитого, Гірш Перльмуттер фальзе Лехем, літ 35, що мешкав у Львові. Його товариш це М. Донер. Убитий набрався недуги в тюрмах. Перльмуттера й Донера арештували.

АНҐЛІЙСЬКІ ВПЛИВИ В РУМУНІЇ.

Анґлія закупила цьогорічні жнива в Румунії. Притім одержала ще право експльоатувати всі земні скарби. Це означає у великій мірі зменшення німецьких впливів.

БУГАЙ ЗАКОЛОВ СЕЛЯНКУ.

Мешканка села Ворокомле (коло Каменя Коширського) на Поліссі, Е. Лукиневичева, пасла бугая на луці. Нараз бугай кинувся на неї й заколов її на смерть.

БАГАТА ЗЕМЛЯ НАША!

Коло села Теремна, здолбунівського повіту, на ґрунтах Кремянецького Ліцею відкрили поклади залізної руди. Таксамо в селі Постійне, в Костопільщині, викрили зложжя залізної руди.

ЖИДІВСЬКА КОЛЬОНІЯ НА ВОЛИНІ ЗГОРІЛА.

З Рівного повідомляють: Грізна пожежа знищила 10 господарств восаді Антонівка, замешкалій виключно рільниками-жидами. Пожежа повстала від самозапалення соломи. Втрата сягає 40 тисяч зл.

БУРЕВІЙ ЗНИЩИВ 50 ОСЕЛЬ В ОКОЛИЦІ НАРОПІ.

Над поставським повітом (Виленщина) пройшов буревій. Знищених є коло 50 осель. Громи викликали кільканацять пожеж. Буревій поперекидав багато дерев і телефонічних стовпів. Ушкоджені церкви в кобильницькій і мядельській волості. Згинуло 5 осіб від громів.

ПЕРЕГОНИ ПОЧТОВИХ ГОЛУБІВ.

Віденський союз для годівлі почтових голубів уладив великий перегоновий перелет 500 голубів з Вецляру до Відня на просторі 600 км. Віденська преса звертає притім увагу громадянства на важку ролю, що її відіграли почтові голуби підчас світової війни, приходячи нераз з поміччю німецькій армії.

ПРОГРАВ ГРОШІ Й ЗАСТРІЛИВСЯ.

З Данціґа повідомляють, що на „мольо" в Цопотах застрілився анґлієць Джан Стофляґер, рядовець Асекураційного Т-ва в Лондоні. Він прибув до Цопотів туристичним кораблем. Анґлійці відвідували Цопоти, Данціґ і Ґдиню. Стофляґер зайшов у Цопотах до касина й програв там гроші. Бажаючи відіґратися, не вернувся на корабель, тільки пішов до касина й пробував дальшого щастя. В касині програв решту грошей та вистрілом з револьверу позбавився життя.

ІТАЛІЙЦІ ВПРОВАДЖУЮТЬ ПРОТИЖИДІВСЬКІ МІРИ.

Хоч італійський уряд кілька разів успокоював жидів, що він не має на увазі якихось протижидівських мір, то проте уряд тепер задумує позбавити чужинців-жидів на території Італії практикувати лікарську професію.

ЖАХЛИВИЙ СТАН ПРИЩИЦІ В ПОЛЬЩІ.

В одному тижні зросло поширення прищиці в Польщі до 6,600 загород. У часі від 26-го червня до 2-го липня ствердили в Польщі прищицю в 24,780 загородах.

30 ПОЛЬСЬКИХ ПІВОСЕЛЬ У ЯВОРІВЩИНІ.

Заходом польських орґанізацій, як ТШЛ і „Звйонзку Праци Обивательскєй Кобєт", зорґанізовано в Яворівщині 15 півосель для дітей. У найближчому часі відкриють дальших 15 півосель. З видатною матеріяльною допомогою польським півоселям прийшов повітовий виділ у Яворові. Ось чому польські півоселі ростуть по українських селах мов гриби по дощі. Одночасно влада заборонила цього року в багатьох повітах відкрити для українських дітей дитячі садки.

СОБАКИ НЕ ЛЮДИ.

У місті Ель Віярі (Альжир) власниця підприємства годівлі собак, пані Люіза Франкар, подала в суд одного члена жюрі з конкурсу „собачої краси" за образу. Справа була проста. Її фокстерієр „Красунь Брокар" уже дістав був кілька премій за високу красу. Один із членів жюрі, глянувши на собаку, дозволив собі щодо вартости його раси мати сумніви і сказав терпке слово про собаку. Собака нагороди не дістала. Люіза Франкар домагається від того несправедливого судді 30,000 фр. відшкодування разом із карою за образу. Суд станув на становищі, що закону про образу людей не можна стосувати до тварин, отже на собаки вільно людям говорити свобідно, що про їх вартість думають. Недурно термін „собака" вважають образою людини" — дуже несправедливо.

ПОЛІТИЧНИЙ БАНДИТИЗМ У ПОЛЬЩІ

ЛЬВІВ. — В ночі з 24 на 25 липня ц. р. невикриті ще досі бандити напали на свідому українську родину Касперських у селі Чижикові коло Львова і тяжко їх змасакрували. Вони закралися на подвіря, позасідалися в невидних місцях і чекали, аж усі члени родини підуть спати. Щойно коли вернувся з забави наймолодший син, бандити втиснулися до хати і залізними штабами в страшний спосіб змасакрували чотирьох молодих синів Касперських і їх стару маму. Побили також тяжко жінку одного з Касперських і маленьку дитину. Після цього злочинці знищили хатню обстанову й образи на стінах, серед них портрет Івана Франка. Бандити говорили між собою по польськи і не мали наміру грабунку, бо нічого не взяли, ні про гроші не питали. З їх слів виразно виходило, що мають на увазі якісь політичні розрахунки.

Родина Касперських належить до найсвідоміших українських родин. Молоді Касперські беруть участь в українським громадським житті. Польська преса, подаючи новинку про цей жахливий злочин, зазначує, що Касперські це ті, котрі вели перед за те, щоб сто місцевих римо-католицьких громадян перейшли на греко-католицьку віру.

На місце злочину позбігались люди, які закликали священика, щоб запричащав конаючих. Їх усіх зараз відставлено до шпиталю. Пізніше приїхав зо Львова о. пралат Куницький. Останні вістки доносять, що хоч Касперські дуже змасакровані, то є надія, що вони вдержаться при житті. Українська суспільність на рідних землях розпочала збірки для змасакрованої родини. Поліція ніби пустилася в погоню за злочинцями, але чомусь їх досі не викрила.

ЗА ЩО РОЗВЯЗАЛИ ГРОМАДСЬКУ РАДУ.

ЛЬВІВ. — Громадська рада села Якимова, пов. Камінка Струмилова, ухвалила на своїх зборах нижче подані резолюції й внесла їх на руки дотичних властей: Скасування обмежень у набуванні землі громадянам української національности. Введення в життя постанови уряду про автономію для трьох східніх воєвідств. Заложення українського університету у Львові. Знесення приписів про пограничну смугу. Замісць вислухати тих слушних домагань українського села, повітове староство розвязало громадську раду. Український посол Кузьмович у тій справі вносив у соймі інтерпеляцію.

ПОМЕР ІЩЕ ОДИН УКРАЇНСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ.

ЛЬВІВ. — Дня 29 липня ц. р. помер у лічниці у Львові по тяжкій операції генерального штабу генерал-хорунжий Михайло Пересада-Суходольський. Покійний був активним старшиною бувшої російської армії, а з вибухом революції зараз зголосився до Української Армії, з якою перебув усі змагання у визвольній боротьбі України. Був начальником штабу IV. дивізії Юрка Тютюнника і начальником штабу III. залізної стрілецької дивізії генерала Удовиченка. Покійник мав 55 літ. Останніми часами працював у районовій молочарні „Маслосоюзу" в Лісниках, бережанського повіту.

ТЯЖКІ БОЇ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

ЮКІ (Корея). — Совєтська артилерія гураганним вогнем бомбардувала японські позиції впродовж кількох годин. А совєтські літаки бомбардували корейанські села. Совєтські відділи, після артилерійської підготови, пішли наступом на японські позиції, але їх з тяжкими втратами відбито. Совєти залишили коло тисячу трупів.

Червоний маршал Бліхер переніс свою кватиру поближче фронту, до містечка Новокієвська. Совєти зґромаджують великі сили в людях і воєнним матеріялі та готовляться до генерального наступу.

НАСТРОЇ В МОСКВІ.

МОСКВА. — Чужинецькі знавці в Москві, які ще пару тижнів тому не вірили в совєтсько-японську війну, починають тепер змінювати свою думку. Вони тепер переконані, що до тої війни таки йде. Обі сторони, себто японці і Совєти, не хочуть ніяк уступити зо своїх позицій. У Совєтах слідне гарячкове приготування до війни.

НІМЕЧЧИНА НЕ ОБІЦЯЄ БАГАТО ЯПОНІЇ.

БЕРЛІН. — Японський амбасадор у Берліні відвідав німецького міністра закордонних справ, Рібентропа, і випитував його про відношення Німеччини до назріваючого японсько-совєтського конфлікту. Рібентроп запевнив його, що симпатії Німеччини стоять по стороні Японії. Але поза заявами симпатії Рібентроп не обіцяв Японії ніякої помочі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПЕРЕДБАЧУВАТИ ПОДІЇ

„Провадити — значить передбачувати", говорить стара мудрість. Зрозуміло, що особистість провідника, його запал, динаміка, що поривае за собою маси — теж потрібні прикмети. Та всетаки вони другорядного значіння.

Завданням справжнього провідника є проникнути в будучність; проникнути те, що ще не сталось, і з нього накреслити шляхи набудуче. Хто не вміє цього робити, той живе тільки теперішністю; хто з доверщених фактів не творить основ для будучности, той не є добрий провідник, навіть коли в нього є запал, динаміка, особистість. Бо провадити, — значить передбачувати.

Та з другого боку, ті провідники, які беруться передбачувати, але роблять лихі прогнози, можуть накоїти ще більше лиха, ніж ті, що не бавилися в пророків. Провідник мусить передбачувати, але добре передбачувати.

Чи звертаємо ми на це увагу? Здається, що не достаточно. Візьмім під увагу події з останніх тридцятьох років, а побачимо, що наш провід часто помилявся. Наш провід не все передбачував як слід подій. Чи багато з наших провідників передбачували, що центральні держави програють, а Австрія розлетиться? Чи багато наших провідників передбачували російську революцію й повстання української держави в 1917 році? Чи багато українських політиків, уже самостійної української держави, передбачували те, що в міжнародніх політичних кругах було майже певністю, а саме; розгром уже згаданих центральних держав?

Дуже мало. А навіть ті, що це передбачували, не вірили в це аж так сильно, щоб з цілих грудей закричати й запротестувати проти тодішньої погубної германофільської політики наших державних мужів. Ті наші державні мужі звязували долю України з державами, що стояли на шляху до програи. Зрозуміло, що разом з ними і ми мусіли програти.

Чи ми поробили з цього належні висновки? Також, здається, що ні. Ми ще не маємо виразного реєстру політичних думок тодішніх українських державних мужів. Ми ще досі докладно не знаємо, хто зпоміж них був за центральні держави, а то проти них. Ми ще до нині не знаємо, хто зпоміж тих наших політиків умів передбачати, а хто ні; хто робив основні помилки, а хто був справжнім провідником, себто вказував для нації правильний шлях. А це доказ, що ця справа для нас не досить важна.

Нині назріває новий вибух. Знов світ поділиться на табори, з котрих одні програють, а інші вийдуть переможцями. Нинішні наші політики мало мають охоти робити передбачення й відважно вказувати нації, куди й з ким іти. Ті передбачення вони роблять півголосом, по кутах. А всежтаки їх варт булоб зареєструвати, щоб колись можна було бодай зробити провірку, хто помилявся, а хто розцінював положення як слід.

БЕРЛІН—ВАРШАВА

Після розгрому Німеччини в світовій війні не було більших ворогів в Европі, як Німеччина й Польща. Коли мені в перших роках по війні доводилося бувати в Німеччині, то нераз приходилося чути від німців, що чули мою розмову з українцями: „Варум шпрехен зі полякіш"? (Чому ви говорите по польськи, причім у виразі „полякіш" замісць правильного „польніш" німець хотів висловити свою погорду і неприязнь до всього польського. Українська мова німцеві, неознайомленому з словянськими словами, може здаватися, як польська).

Дві болючі рани завдала відновлена Польща Німеччині після світової війни: перша — це коридор коло Данціґу та утворення „вільного міста" з нього, під контролею Ліґи Націй; друга рана — це відібрання від Німеччини і прилучення до Польщі частини Горішнього Шлеська. Коридор відділив від Німеччини Східню Прусію, а втрата Горішнього Шлеська позбавила Німеччину пребагатого промислового краю. З української гетьманщини в 17 і 18 столітті сюди „на Шльонск" гонили українські купці годовані воли на продаж, а відтіль привозили головно текстильні товари, звані „шльонськими".

Коли прийшов до влади Гітлер 1933 року, то цілий світ ждав, що „Третє цісарство" в першу чергу зліквідує польський коридор, бо він на випадок війни цілком паралізує велику німецьку провінцію — Східню Прусію. Але сталася несподіванка: 1934 року складено між Польщею та Німеччиною „пакт про ненапад" на десять років. Почалося від того часу невидане кокетування і залицяння між Варшавою та Берліном. У всіх акціях Німеччини в міжнародній політиці Польща виступала, як спільник або як прихильний глядач.

А всеж останній великий успіх Гітлерової політики — прилучення Австрії до Німеччини — заставив керманичів польської політики поважно подумати над тим, що буде далі. Дехто з польських провідників думає, що Німеччина мусить насититися ще німецькими областями Чехословаччини, а вже потім, мовляв, дасть спокій своїм сусідам. Але інші міркують інакше. Кажуть вони, що апетит приходить, коли їсти. Отже, колиб Німеччина забрала своїх „родаків" від інших держав, то ніщо її не спинить перед польськими кордонами. Саме майже одночасно з виразним проголошенням найбільшої німецької партії в Чехословаччині до націонал-соціялізму (партія Генляйна) також німці в Польщі, яких є там коло міліона, заявили, що хотять утворити свою націонал-соціялістичну партію, на зразок партії Гітлера в Німеччині.

В польському громадянстві після цих вістей настав великий переполох. Польська преса зазначає, що польські громадяни німецької національности не сміють належати до такої партії, яка має на меті сліпо виконувати приказі свого „вожда" — голови чужої держави — Німеччини. Навіть частина польських націонал-демократів, що була прихильна до урядової польської політики, підносить тепер голос проти німецької експанзії. Наводять, приміром, такі факти, що німці в Польщі мають 850 кооператив споживчих та кредитових, тимчасом коли поляки в Німеччині, котрих начисляють до півтора міліона, мають лише три десятки своїх кооператив. Загалом польська преса занепокоєна німецьким господарським „натиском на схід". Поляки ставлять питання перед собою, чи німецько-польський пакт з 1934 року дочекається свого десятиліття.

Але й німці мають на польські скарги свої власні. Німецькі землевласники в Горішнім Шлеську під Польщею стоять під загрозою парцеляції їхніх маєтностей. Очевидно, ту землю дістануть у свої руки не німецькі селяни, а самі поляки. Супроти цієї політики протестує німецька меншина в Польщі, але безуспішно. В першу чергу 40 тисяч гектарів землі, що є в німецьких руках, мають стати власністю польською.

Такі відносини між Берліном та Варшавою не віщують нічого доброго. Це не значить, що вже тепер настав час до розриву між Німеччиною та Польщею. Але є певні познаки, що Польща до такого можливого розриву готується. Відсіль підвищена активність польського уряду над Балтійським морем, у скандинавських державах та в „лімітрофах" (Еспанія, Латвія і навіть Литва).

А. Р.

УКРАЇНСЬКИЙ СТЕП ТОМУ СТО ЛІТ

(5)

Добродушні, спокійні пастухи овець, чабани, зодягнені не в шкірах, як табунщики, лише в білих жупанах із овечої вовни. Мають високу палицю, звану ірликом, нагорі закувану залізним гачком. Гачком тим відтягають за задню ногу вівцю, яку хочуть зловити, а вміють теж тією палицею так ударити вовка по хребті, що він повалиться на місці неживий. Овець пильнують собаки, вівчаки, по 10—15 штук одну отару (2,000—3,000 штук овець). Чабани мають із собою два-три вози, запряжені волами, на яких везуть харчі, ліки, посудину, шкіри овець, що згинули, вироблений сир і бриндзю, шкіри вбитих вовків. Вози криті дахами, великі, яких здавен давна вживали в Україні.

З таким вирядом вибирається чабан коло Великодня у степ рівночасно з табунами і кочує всеньке літо з отарою. Вертається в село аж в осени. Чабан ходить за вівцями пішки, бо вони не розбігаються так, як коні. Вівці пасуться на меншому просторі, не такі перебірчиві як коні, їдять усе, що дасться зїсти, а потім кладуться спокійно, щоби пережовувати. Коні в габуні ніколи не лягають; навіть сплять стоячки, як і їх пастух у стременах. Коні широко розкинені пасуться то тут то там, а вівці за цілий день зроблять ледве кілька верств. Вівці пасуться так: насамперед уставляють чабани віз як осередок, комунікаційний пункт, довкола якого все більшими колами пасуть вівці. На пасовище треба вибрати добре місце, щоб, коли можливо, була там і криниця або джерело. Коли натраплять на добре місце, де можна попасати і кілька днів, то викопають у землі кухню і пивницю для перехову харчів і розкладають намет. Коли місце недобре, спашене, вже другого ранку йдуть далі. Віз із скрипотом посувається попереду, за ним череда, одначе не скорше, аж нічна роса підсохне, бо вівці не хочуть паститися в ночі, так як коні, та не люблять свіжої ранішньої роси. Коли гарна погода, гнати вівці не тяжка праця. Поводатор іде попереду біля воза, головний чабан ступає за ним, а по боках ще два або три з довгими ірликами. Ввесь час перекликаються і дають собі знаки довгими палицями, а на вівці покрикують раз-ураз: „Но, куди? куди?"

Одначе в негоду, головнож у хуртовину, що так часто буває на степах, не так легко дати собі раду з вівцями. Та і в погоду тяжко собі порадити з вівцями, бо це немудрі сотворіння. Тому до череди овець додають кілька метких, відважних і мудрих кіз, які служать за провідниці для овець. Непорадні вівці часто сполошаться без причини, збиваються в купу, як лище загавкає невинна собака, не хочуть зійти у яруги та губляться легко в очереті. Тяжко їх гнати проти вітру. В усіх таких випадках второпна коза йде скоро вперед і спроваджує цілу череду по збочах яруги, веде їх певно мочаристим очеретом, куди без неї не важився би пуститись чабан, ставиться і проти собаки, йде проти вітру, коли він не дуже холодний, та взагалі помагає чабанові давати собі раду з овечою дурнотою.

Коли вже віз уставлено на другий нічліг і вівці уложилися довкола, щоби пережовувати, то для чабанів починається ріжна робота. Один із них кухарить. Витягає кітли, один для людей, один для псів, і завішує їх на двох довгих дрючках, що прикріплені до воза. З водою і вогнем обходиться кухар дуже ощадно, коли ні води ні топлива нема поблизько. Шукає сухих кізяків, зісохлої трави й очерету, приносить воду, коли бочка порожна, і на втіху собак розпалює вогонь. Собаки держаться вогню як можна найближче. У кипяток кидає пшоно і квасу та й борщ готовий. Потім вдаряє у котел, щоби повідомити інших пастухів, або вивішує прапор, якого появи всі вже довго виглядали.

Інші чабани тимчасом мають іншу роботу. Один зловив кілька овець, які виглядали на нездорові, порадився з товаришами і дає тим вівцям ліkарство; інший здер шкіру з вівці, що згинула, вичистив її і насолив; інші доїли вівці й кози, молоко позносили та роблять сир. А що нераз мають видоїти 500—600 овець, то дають собі раду так, що стискають відразу ціле вімя в обох руках. Видоєне молоко ставлять на сонці аж до вечора, щоби скисло. Потім виливають молоко у мішки та привязують кругом воза, щоб стекла сирватка. Так вироблений сир (бриндзю) висипають у шкіри молодих кіз, які є так пошиті, що як виповнені, то знову подобають на кози. Як насипають у шкіру сир, то все на одну верству сира сиплять верству соли, завдяки чому сир набирає дуже гострого сматку. В Одесі все можна купити цілі такі „кози" з сиром по всіх крамницях і бриндзя йде далі в торговлю.

Часом приходиться чабанам уладити лови на вовка і віонц з триюмфом приносять його шкіру, яку, на жаль, собаки добре пошарпали. Потім приганяють вівці, що були відбилися від отари, направляють, що треба, коло воза, шиють, латають, підганяють кухаря, щоб скорше варив, сполюють зайця, сплять, жартують, аж поки не задзвонить котел і забираються до їжі, з якої радо відступлять пайку і кожному чужому, що по дорозі серед степу приступить до них.

Для вірних собак наварили повний котел кулеші. Та звинні собаки вміють собі порадити: вони сполюють якусь птаху або зайчика. Таксамо і чабани мають свято, коли вовк роздер вівцю, яку вони йому ще в пору відібрали та на мандрівці насолили, або коли між вівці забігли зайці, які на степах, далеко від людських осель не є такі рідкі та полохливі. Також дрохви сполюють часом, а тоді мають гарний пир.

У гаряче полудне вівці їдять таксамо мало, як і коні, стоять увесь час на тому самому місці, а дихають так тяжко, начеб їх вовк гонив. Колиж сонце стане заходити, тоді знову починають своє любе заняття: шукають трави. Пастухи позволяють їм пастись аж до заходу сонця, а потім усе завертає до воза. Трапляється нераз, що якогось мандрівника заскочила в дорозі ніч і йому годі далі йти. Тоді пастухи, чи він убогий чи багатий, просять його: „Будь ласка, повечеряйте з нами". І мандрівник під охороною собак ночує з чабанами, а дістає найліпше місце на возі. Вранці дадуть йому кілька кусників овечого сира та кажуть: „Хай Бог провадить тебе!"

А порядок спання є такий: головний чабан, як найстарший (отаман), і гості вибирають самі віз для нічлігу, а інші чабани зганяють вівці довкола воза, саміж уставляються із собаками в ряд. Кожний пастух кладе собі на траву кожух і свиту й усі укладаються в однаковій віддалі від себе. Між кожними двома пастухами кладуться три-чотири пси. Їм підстелюють кусень старої жупанини або овечу шкіру. Для кожного пса є на возі така підстілка, а що кожний пес пізнає найкраще свій власний запах, то все кладеться сам на своє місце. Нападати на таку твердиню не легко зважиться вовк!

Що на величезних степах усе напів дике, то самозрозуміло, що почуєте і про дике випасання волів, і як коні діляться на робучі й табуни, так і рогата худоба є домашня і степова.

(Кінець буде).

ОРАНІЗАЦІЯ МІСЦЕВИХ КОМІТЕТІВ ДЛЯ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОМУ ВИСТАВОВОМУ ТОВАРИСТВУ

Просимо оцим місцеві Центральні Комітети Українських Товариств по ріжних наших громадах взяти під щиру й зрілу розвагу справу допомоги у праці Українсько-Американського Виставового Товариства. Це не справа самого уряду згаданого товариства, а всього українського загалу.

Там, де вже існують Центральні Комітети, хай вони зголосять свою готовість до уряду У. А. Виставового Товариства. Де таких комітетів нема, треба творити окремі „Виставові Комітети" і донести про їх існування до уряду У. А. Виставового Товариства. Там, де з якихось причин не вдасться створити окремого комітету, зволять парохії та діяльніші товариства, ба навіть одиниці занятися підготовою допомоги для виповнення української програми на Світовій Виставі. Свої адреси хай зголосять якнайскорше на нижче подану адресу.

У першу чергу тепер треба занятися збірками грошей на підготову програми нашими артистами. На дальшу чергу прийде інша праця, яку своєчасно проголосимо.

Уряд Українсько-Американського Виставового Товариства.
UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASS'N
P.O. Box 1014, Church St. Annex,
NEW YORK, N. Y.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина друга

49)

Галієв встав.

— Панове! — звернувся до всіх. — Бачу, що кожний без вагання готов узяти на себе це завдання. Але думаю, що мені, зо знанням мов, буде найлекше під виглядом утікача, чи полоненого перебратися за кордон. А коли я згину, то старому й так треба до того забиратися... Тут мене заступить Василь.

Віра таки настоювала на свому. — Щож би то думали про голову штабу, колиб він відїхав за кордон? Такий відхід від справ усі прийнялиб за замасковане дезертирство. Таксамо подумалиб і про кожного з вас. Ви мусите бути на місцях, при людях. Яж, жінка, зумію пролізти там, де ніякий чоловік не зуміє. Беру на себе це зобовязання не лише з почуття обовязку, але й з міркувань доцільности та правдоподібности успіху.

Чоловіки не могли нічого сказати проти виводів Віри. Тільки Василь пробував іще щось говорити, та Галієв рішучо стримав його.

— Рішено! Нема що більше доказувати... Віра їде в дорогу... Тож, щасти тобі, Боже, доню! Може тобі саме доля судить зеднати наші фронти для остаточної перемоги, — вимовив чуло. — А ми тут мужно стоятимемо на своїх стійках.

Але не скінчив речення і стрівожено глянув у вікно. Йому причулося, наче хтось придушено кашлянув під вікном. І в той же мент почулося чалапання кількох людей, здушені кроки і метушня. Занепокоєні члени наради хопили револьвери і вискочили надвір. Метушня віддалювалася від хати; видно, вартові гналися за кимось. А за кілька хвиль підвели скуленого Семена Рудого.

X.

З парадою, під руки, Семена ввели в хату. Він копав, лаяв повстанців, але здоровий стусан трохи його охолодив. Дико оглянувся по хаті й, побачивши всіх з револьверами в руках, заклянцав зо страху зубами. Одначе розсівся нахабно на лавці; певно думав, що йому вдасться викрутитись. Члени наради, наче нічого не сталося, спокійно приглядалися до зрадника мочки. Та Томиленко, з суворим виглядом, що не віщував нічого доброго, підступив до нього близько.

— То ти, плюгавий, так покаявся? — притишеним від гніву голосом почав він. — Далі вірно служиш большевикам? Їх грабунки, морди і розстріли тебе не навчили?... Скажи, за що ти їм служиш, ти зраднику.

— Та я... так... припадково... Йшов вулицею... та поцікавився, чого то вікна заслонені... — забелькотав перестрашений Семен. — Пустіть мене, панове!

— Не бреши! — обірвав його суворо Галієв. — Чого тебе понесло сюди з другого кінця села в таку пізню пору? Ліпше признайся, хто тебе підослав сюди.

— Єй же Богу, ніхто! Я сам прийшов...

— Ти, Юдо, ліпше признайся без викрутасів! Хто тебе підослав? Не хочемо тобою рук марати, але коли не признаєшся, то... тут тебе заставлять усе виспівати!... — навівши на нього револьвер, наказав перший повстанець. — Ну, признавайся!

— Та чого ви, панове, на мене насіли? — закликав Семен. Я, єй Богу, не винуватий.

— Покиньте, панове! — нетерпляче заговорив Василь. — Нема що його допитувати... Хібаж не бачите, що це большевицький шпигун? Хлопці! — звернувся він до вартових. — Виведіть його до першої верби і на гиляку!

Почувши цю погрозу, Семен стрепенувся. Обвів усіх вибалушеними очима, наче хотів переконатися, чи Василь не жартує; та в очах кожного присутнього вичитав собі смертний присуд. Глухо замекав і опустив голову. З сусідньої кімнати почувся стогін і кашель Марії. Віра швидко вибігла до матери. Запанувала мовчанка. Вартові стояли коло Семена, готові на перший знак його схопити.

— А ви не вбете мене, коли я признався? — дріжучим голосом виговорив Семен по хвилі.

— Признавайся! Тоді говоритимем! — прикрикнув на нього Томиленко.

— Та... тільки не вбийте... Мене післав... Товарищ Бреґман, з політотделу 43 дивізії...

Присутні значучо переглянулися.

— Звідкиж ти знав, що ми тут зберемося?

— Я побачив крізь вікно, як доктор ішов, і наглядом ішов за ним.

— А щож тобі твій товариш Бреґман заплатив за це?

— Нічого...

— Не бреши! — підступили до Семена Томиленко і повстанець з револьверами. — Що тобі Бреґман заплатив за твою підлу службу?

— Та... — трохи не плакав Семен — обіцяв зробити начальником волосної міліції, як банд... чи то повстанців проженемо.

— Що ще? Дав грошей?

— Тільки на розходи... Та землі дати обіцяв...

— Досить! — Томиленко відвернувся від нього.

— Ну і щож з ними зробимо, панове? — запитався Галієв.

— Те, що всі роблять зо шпигунами! — порадив Василь. — Дати йому землі стільки, скільки він потребує... від голови до пят...

Всі мовчки погодилися. Василь дав знак повстанцям вивести Рудого. Той зрозумів, що його життю приходить кінець. В жаху звалився з ніг і закричав нелюдським голосом:

— Панове! Не вбивайте! Помилуйте! Ради жінки й діток — прохав, качаючись по долівці. — Яж признався!...

На крик вбігла в кімнату Віра. За нею блідим привидом станула в дверях Марія, з розпущеним волоссям, висохла й схорована, наче сама смерть. Рудий порачкував до Віри.

— Заступися за мене... Проси!... Яж не зробив вам зла... Твого батька взяли не з моєї вини... Заступись! — задихуючись ридаючо прохав він. — Пожалійте!

— А ти жалів би нас, колиб ми попали в руки твого Бреґмана? Чи шкодував ти жінок і дітей твоїх жертв?! Гинь, Юдо! — крикнула Віра.

— Чи ми не просили тебе, коли ти забирав з москалями наші коні, корови, останній мішок збіжжя?! Просили й молили, та ти був глухий! Дістанеш по заслузі — докором совісти почувся слабий голос Марії.

(Дальше буде).

— Позич мені, прошу тебе, десять долярів. Врятуєш мою честь!

— Маєш тут пять долярів, урятуєш собі половину чести.

З ДНЯ

ДИСЦИПЛІНА.

Здається, що наші українські низи вже знають, що таке дисципліна. Це послух супроти настановлених провідників. Але не все провідники знають, що є дисципліна. Нераз вони думають, що вони не звязані ніякою дисципліною. Тимчасом вони звязані ще більшою дисципліною, ніж якийнебудь рядовий член. Бо коли звичайний член зробить щось зле, то це не відібється так погано на справі, як коли це зробить якийсь провідник.

Дисципліна, що відноситься до провідника, це послух і льояльність супроти ідеї. Провідник у своїх розпорядженнях мусить усе думати категоріями ідеї. Себто, провідник у кожнім своїм потягненні, в кожнім розпорядку мусить виходити з заложення, чи так буде добре для ідеї. Він є сліпий слуга ідеї і ніколи не сміє керуватись особистими мотивами, чи почуваннями.

ДИКТАТОРИ.

Багато дискутується у нас, чи треба нам диктатури, чи ні. Одні люди є за диктатуру, інші проти неї. Та фактично та справа ніколи не буде розумно вирішена, коли, дискутуючи про диктатуру, дискутанти не візьмуть під увагу часу, себто пори, колиб та диктатура мала чи не мала бути впроваджена. Бо нераз, коли хвиля грізна, коли потрібно скорого рішення і твердої дисципліни, бо ворог над карком, то тоді диктатура таки здалаєсь. У таких випадках, в „емердженсі кейзес", як це називають американці й англійці, найкультурніші і найбільш свободолюбні народи складають свою владу в руки якогось розумного диктатора. І ми мусимо, чи будемо мусіти, так поступати.

ДИКТАТОР, ТА ЯКИЙ!

Зрозуміло, що, складаючи владу в руки одної особи, треба вибирати таку особу, яка малаоб глибоке всестороннє знання, а також сильний і дикцний характер. Людина, яка змінює часто свої погляди, яка кидається раз сюди, а раз туди, тільки спантеличить нарід. Також людина, яка не проникає всіх глибин суспільного життя й видає нерозумні розпорядження, не створить доброго диктатора, тільки наварить каші. Бо, уявім собі, якийсь диктатор приказав усім стануть на позір і підняти одну ногу. Це ще можна виконати і дисципліна буде вдержана. Але уявіть собі, що якийсь диктатор поставив усіх на позір і приказав їм піднести обі ноги. Цього вже не можливо виконати, бо всі попадають.

ПОДІБНЕ З ПОДУМАНИМИ ПОНЯТТЯМИ.

Дуже подібне до цього творять нерозумні диктатори. Вони видають розпорядки, яких не можливо виконати, які викликують заколот. І коли підчинений не виконає їх, вони карають його за зломання дисципліни.

А нераз трапляється і таке, що диктатори, знаючи, яка відповідальність лежить на них за видання якогось розпорядку, мовчать, бо не хочуть наражати себе на неприємний вислід. Вони мають владу, можуть і повинні в даній справі сказати якесь виразне слово, але вони хитрі і не хочуть наражатися. Справа горить, хтось мусить це виконати. І звичайно хтось із підрядних провідників виконує це та на власну руку дає приказ, як поступати. А що з того виходить? Коли справа вдалася, то диктатор тихцем собі приписує за це заслуги. Колиж не вдасться, то карають того підрядного, що смів на власну руку видати дане розпорядження.

НЕРВОВІСТЬ ПІДРЯДНИХ.

Зрозуміло, що, маючи над собою такого диктатора, це денервує підрядних провідників. Бо вони бояться, що в Вівторок, 9. серпня — Кушнір найбільш напруженій хвилині їх диктатор опустить, замовкне, буде невиразний, у своїх розпорядках і через те буде пізніше звалювати на них усю відповідальність.

Про такий випадок розказав недавно на жалібній академії в честь бувшого вождя Української Галицької Армії, Мирона Тарнавського, проф. Ганс Кох, що колись служив в українськім штабі, при покійнім генералі. Він говорив, що ґен. Тарнавський, зажурений за долю решток У. Г. Армії, що перебувала в страшному становищі, звернувся до диктатора д-ра Е. Петрушевича по інструкції. Не діставши їх, він таки добивався їх чимраз настирливіше. Востанне ґенерал наказав Кохові післати диктаторові заяву, що він, ґенерал, буде рішати на свою відповідальність.

Д-р Петрушевич таки інструкцій не дав і ґен. Тарнавський підписав угоду з ґен. Денікіном. Після того ґен. Тарнавського арештовано, суджено і вкінці звільнено. А пізніше таки ратифіковано ту угоду, яку він заключив, і за яку був арештований.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯПОНСЬКІ ХРУЩИКИ.

В „Свободі" з 21 м. м. була новинка про японські хрущики (джапаніз бітл), які навістили Ню Йорк. А у нас, у стейті Делавар, ті самі хрущики цілком знищили яблуні, рожі і всі цвіти так, що лиш осталося зних бадилля, яке виглядає тепер, наче вогнем спалене. Глянете на дерево, то листя не видно, тільки ті хрущики, — „джапани'", як ми їх називаємо.

В Делаварі ми їх маємо вже 12 літ, що рік, то більше. В 1925 році Дюпонт давав по $10 за кожного хрущика, коли хто його зловить. Хтось раз був зловив одного, і його, себто хрущика, виставили в готелі Дюпонт для оглядування. Багато людей ходили дивитись на того „японця". А тепер їх стільки, що не можна від них обігнатись. Вони перелітають з півночи на південь. Щодо того, щоб „клин клином вибивати" і спроваджувати інші комахи, які винищилиб „японців", то це нічого не помагає. В нас уже спроваджували тих „нищильників", але тяжко їх розможити, бо на зиму вони гинуть. Вони виглядають ясно зелені, як трава. А щодо свого вигляду, то подібні до сарани, чи пільних коників. Мають ніжну, мягку шкіру.

Про „японців" у нас є таке оповідання: В той сам день, коли німці везли в сталевім вагоні зо Швайцарії до Москви Леніна і Троцького, везли також американські професори, дослідники комах, з Японії два хрущики до зоольогічного городу в Ню Йорку. І так, як з Леніна і Троцького повстала велика большевицька зараза, що все нищить, таксамо з тих двох японських хрущиків виросла язва, що все нищить.

Степан Стиборовецький,
Вілмінгтон, Дел.

ЦИВІЛІЗАЦІЯ ДОБИВАЄТЬСЯ ДО МЕККИ.

Від кількох літ ми є свідками, як цивілізуються найбільш віддалені й ексцентричні людські скупища. Мекка, оте святе місто музулманів, яке досі, пильно берегли перед усякими навіть найлекшими новочасними подувами, змагає тепер семимилевими кроками до того, щоб вирівняти ті ріжниці, які ділять її від інших культурних людських середовищ. Паломники, що донедавна ще послугувалися виключно традиційними верблюдами, тепер щораз частіше прибувають до святого міста літаками або самоходами. В останньому часі у тій ділянці зроблено новий крок. Як повідомляє египетський урядовий щоденник, святе місто має дістати електричне освітлення. Та не кінець на цьому. Воду зо святого джерела мають відтепер стерилізувати. Дотепер побожні паломники черпали солодкаву у смаку воду відрами і пили її з глиняних горняток. Тепер діставатимуть її у щільно замкнених пляшках, стерилізовану, очищену від шкідливих зарязків, які давніше були причиною частих епідемій, що вибухали серед паломників, котрі заволікали їх потім і в найдальші музулманські краї.

Причина радости.

— Чому ти такий усміхнений, Миколо?

— Бо я вертаюся від дентиста.

— Вирвав тобі зуб?

— Ні, його не було.

Причина втоми.

— Ти чому такий утомлений? — питається бюровий товариш сусіда.

— Уяви собі, що я вернувся над ранком додому. Я війшов до своєї кімнати так тихо, що жінка зпочатку не чула, а потім, коли скидав черевики, вона крикнула: „Чи ти вже так рано встаєш?" І я, щоб не зрадитись, уже не роздягався, тільки вдав, що я убраний.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Прощальний вечерок.

Заходом хору „Боян" відбувся в нашій громаді 24 липня ц. р. в „Мекеник Гол" прощальний вечерок у честь о. Володимира Каськова. Велика саля була позаставлювана столами, а коло них було повно гостей, яких не можна було всіх помістити. Всі очікували приходу священика, для якого це мало бути несподіванкою. Коли увійшов священик, його привитав предсідник хору, Степан Тепер, і сказав, що всі приявні зійшлися, щоб гідно попрощати свого пароха. Далі він покликав на тостмайстра диригента хору, Івана Карася, який подякував о. Каськову за його 10-літню працю в хорі і вунсакетській громаді. По відспіванні „многолітствія" він вручив йому дарунок. О. Каськів подякував за таку гарну несподіванку. Далі тостмайстер покликав до слова о. Д. Кушніра з Бостону, який на адресу вунсакетської громади висказав признання, що вона вміє пошанувати свого пароха за його щирі труди.

Для розваги місцеві танцюристи під проводом Томи Чагарина відтанцювали кілька танців. Опісля була вечеря, приготована комітетом. По вечері тостмайстер покликав Розалію Вецаль, представницю місцевого відділу Українок ч. 29, який при помочі о. Каськова гарно розвивався. Вона в імени своєї організації теж висловила подяку о. Каськову за його труд. Вкінці забрав голос о. Каськів і переповів те, що діється тепер на рідних землях, згадав про смерть полк. Е. Коновальця та про визвольну боротьбу, яка тепер провадиться. Заразом він піддав думку, щоб зібрану жертву поділити на три частини: на визвольну боротьбу, Союз Українок і часопис „Дніпро". Після цього ще забрав слово предс. Ілля Стрик та дякував душпастирові за його працю в громаді. Хор відспівав кілька пісень.

Жертви збирали Марія Кінаш і Р. Вецаль. Зложили: о. В. Каськів $2; по $1: д-р Е. Каськів, Юстина Шелест, Розалія Борис; по 50 ц.: Степанія Саска, Марія Рогожин, Розалія Вецал, В. Бурак, Г. Шевчук, М. Москалик, Н. Сулима, о. Л. Кушнір; по 25 ц.: Н. Глядик, А. Борис, Олена Куждиба, Софія Сусла, Катерина Лаба, Н. Вецал, Й. Ходоровський, М. Підгородецький, П. Стойко, П. Липська, Марія Литвинець, Анна Свірська, М. Пробірівський, К. Ходорівська, М. Комарницька, М. Вецал, М. Захарків, М. Кінаш, А. Глядик; решта дрібними. Комітетові осталося $7.20. До комітету належали: Андрій Глядик, Анастасія Липська, Марія Вецал, Евгенія Кінаш. Вислано на визвольну боротьбу через Обєднання $7.

Розалія Вецал.

Самопочування.

Директор до співробітника: — Якби ви не запивалися так часто, то я вже давно міг би вас був поручити на керманича одного з відділів нашого банку.

Співробітник: Зате як я випю, пане директоре, то почуваю себе як ґенеральний інспектор усіх банків.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Народній Дім у Полянах Суровичних.

Комітет будови Народнього Дому „Просвіти" в Полянах Суровичних, сяніцького повіту, повідомляє заінтересованих, що з балю, влаштованого комітетом, прийшло доходу $45. З імпрези, влаштованої пп. Марією Галко і Мартою Процко, $27. На цю саму ціль жертвували: О. О. Л. З. Україна $25; Комітет Оборони Лемківщини, відділ 2-гий, $15; Запорозька Січ $10; В. Кирилів, В. Ядловський, Юстина Пакош, Марта Божик, М. Шумська і Данько Стец по $1; Й. Качуряк $2; К. Качуряк $3; дрібними датками $1.

В році 1934 вище згаданий комітет вислав через „Обєднання" на цю ціль $270. Цього року вислав тою самою дорогою $85. В руках комітету позістає ще $25, які небавом вишлеться до краю і тому просимо як односельчан так і ввесь український загал поспішити з ласкавою жертвою. Жертви просимо присилати на адресу: Стефан Каша, 327 Роуз Гілл Пл., Елизабет, Н. Дж.

За Комітет: **Константин Качуряк, Стефан Каша, Андрій Світич, Микола Ядловський, Василь Світич.**

БАЛТІМОР, МД.

З похорону на народні цілі.

В смутку поховано 1. серпня ц. р. бл. п. Йосифа Семенкова. Передчасно зійшов з цього світу гарячий патріот-українець, який ніколи не жалував жертви на українські цілі. По похороні відбулася гостина, в часі якої забрав слово Г. Шулька та закликав присутніх замість вінка на могилу покійника зібрати жертву на Рідну Школу і політичних вязнів. Пані Єлисавета Подгорняк занялася збіркою. Зложили: П. Мармаш $5; по $2: Е. Подгорняк, Д. Любунець, Г. Шулька; по $1: І. Білобран, Т. Біленька, Є. Бітнер, Ядвіґа Буката, Марія Кащак, П. Войтович, В. Волиняч, І. Пережук, Я. Семенків, Т. Некула, Г. Іванович, В. Гнатюк; І. Ґевера 50 ц.; по 25 ц.: А. Піш, Л. Ременюк, І. Луцишин, Й. Слободян, Текля Карбаник. Разом $24.75, які вислано через Обєднання з призначенням $12.50 на Рідну Школу і $12.25 на політичних вязнів.

Г. Шулька.

МАСОВО ТРУЛА СТАРІ ЖІНКИ.

По кількох тижнях скінчився в Леодіюмі, в Бельгії, сенсаційний процес проти Марії Бекер, яку прокуратор притягнув до відповідальности за масове троєння старих жінок і грабіж їх грошей та дорогоцінностей. Марія Бекер, з професії кравчиня, жила спокійно та самітно і не звертала уваги на себе. Щойно по 40-вім році скромна жінка забажала бавитися за всяку ціну і почала вести подвійне життя. В день працювала як кравчиня, вечорами відвідувала найкращі льокалі і весело забавлялася з молодими чоловіками. На це потребувала грошей. Тому зголошувалася до кожної багатої старої самітної жінки, яка занедужала, на доглядачку. Майже кожна така недужа багата жінка швидко вмирала, а її гроші та дорогоцінності пропадали. Акт обвинувачення каже, що Марія Бекер труїла масово самітні старі жінки отрутою дігіталем, щоб опісля забрати всі гроші і дорогоцінні предмети. Марія Бекер увесь час запевняла про свою невинність. Масове купно дігіталю в аптиках пояснювала тим, що цю отруту відкуповувала від неї одна голяндка, яка перепачковувала її опісля до Голяндії. Запевняла теж, що ця голяндка сама зявиться в суді, щоб рятувати її. Одначе так не сталося, а понад 300 переслуханих свідків обтяжили її і присяглі судді потвердили вину підсудної. На цій основі трибунал засудив Марію Бекер на кару смерти.

КОРИҐЕН РАНЕНИЙ.
Підчас привитань летуна Доґласа Кориґена в Ню Йорку юрба наперла на нього так нахально, що йому зірвалися мязи на грудях. На доказ, що донесення про це правдиві, Кориґен відкрив сорочку й показав бандажі на грудях.

АМЕРИКАНСЬКІ НАРОДНІ ПАРКИ

Хто пляне відвідати який-небудь з народніх парків або бажає довідатись про їх красу і види, безплатні площі під шатра чи про що інше, хай напише до: Foreign Language Information Service, 222 — 4th Ave., New York, N. Y., по безплатну брошурку на ту тему, вимінюючи парк, яким інтересується, а ілюстровану брошурку негайно йому вишлють.

Принада до природи буває підчас літніх місяців, коли то гарячку і духоту часто тяжко видержати у переладнених містах. Міські парки, малі чи великі, є доступні для кожного. Велике число з 578 стейтових парків, що обіймають простір 2,600,000 акрів землі, є теж легко доступні. Одначе це народні парки, на загальнім просторі майже 13,000,000 акрів землі, найбільше зваблюють до себе тих любителів природи, котрі мають змогу там їхати і провести свої вакації.

Двацять один народніх парків, котрі розвинув федеральний уряд, це не парки у звичайнім значінні того слова. Це не ті гарні простори виправленої землі, з рівними левадами і вигладженими стежками як Феймавнт Парк у Філядельфії, Линколн Парк у Шікаґу, Голден Ґейт Парк у Сан Франціску або Сентрал Парк у Ню Йорку. Навпаки, це великі простори, котрі не людина, але природа украсила, а рука людини тільки промостила шляхи для доїзду, стежки до переходу крізь їхні гущавини, прочистила площі під шатра, збудувала кабіни та інші вигоди для туристів.

Одною з притягаючих та цікавих обставин народніх парків у Злучених Державах є те, що між ними є великі ріжниці, бо кожний з них має інші своєрідні прикмети, відмінні від інших.

Наприклад, Мавнт Рейнір Парк, у стейті Вашингтон, це вигаслий вулькан, по стінах котрого спливає вниз 28 замерзлих струй або ледових рік. Йосеміті Парк, у Каліфорнії, в додатку до своєї відомої Долини Йосеміті і високих водопадів, має ріку, котра викидає свою воду колесом двацять стіп угору і вище.

Секвоя Парк, теж у Каліфорнії, має велике число дерев, з котрих багато у перекрою мають від 20 до 30 стіп грубости, а декотрі ще більше. Єловстон Парк, у стейті Вайоминґ, крім своїх фонтан, мае велике число гарячих джерел, з котрих витворились яскраві височини з ріжно колірових мінеральних покладів. Ґрент Кеньон Парк, в Аризоні, представляє собою велику красу світу. Це один з величавих світових чарів.

Гат Спринґс Парк, у стейті Арканзо, має 46 гарячих джерел і є гарячим купелевим місцем Америки; Акедія Парк, у стейті Мейн, має найстарші гранітні гори; у Ракі Мавнтен Парку, в Колорадо, є снігом покриті верхи гір з ледовими струями; Мека Верде Парк, теж у Колорадо, має руїни старинної цивілізації; Вульканічний Парк Ласен, у Каліфорнії, має одинокий активний вулькан на континенті Злучених Держав; Винд Кейв Парк, у Савт Дакоті, зо своїми вапняними печерами, та Брус Парк, у північно-західній частині стейту Вайоминґ, до котрого входять гори Теказ і гранітні гори незвичайної висоти, а також Крейтер Лейк Парк у стейті Ореґон; Ґлезієр Парк у Монтані й Салі Гил Парку у Норт Дакоті — це, між іншими, американські народні парки.

Усі ці простори це публична власність. Їх призначено для вжитку і розваги людей. Народні парки легко доступні автомобілям, бо з усіх сторін краю ведуть туди добрі дороги, а також залізниці. У парках є теж добрі дороги і промощені стежки для доступу до водопадів, на найвищі гори та інші прекрасні види. Для призиних є обширні левади на шатра, вигідні готелі та кабіни, вода до вжитку, електричне освітлення, санітарні вигоди, а декуди місця для готування харчів.

Бюро Народніх Парків, котре завідує тими парками, видало ілюстровані брошури з описом усіх подробиць про вигоди і положення парків, що власне туристи бажають знати. Хто бажає дістати дотичну літературу, повинен вимінити назву парку чи парків, котрими цікавлятьоя, висилаючи на таку адресу: Foreign Language Information Service, 222 — 4th Ave., New York, N. Y.

ФЛІС.

UFS

ЩАСТЯ В НЕЩАСТЮ.

Як лиш Петро Бучі, наставник при праці коло ломання старого почтового будинку в Філядельфії, задержав свій автомобіль коло місця своєї праці, 40-тоновий журавель зірвався і став падати на нього. За кілька хвилин журавель вдарив по автомобілі як ножем по маслі. Та Бучі чув тріск журавля й на час вискочив з авта.

ПЕРЕМОЖЕЦЬ ПРИ ВИБОРАХ.

Суддя Джеймс М. Доглас добився при виборах у стейті Мізурі номінації Демократичної Партії на члена найвищого суду стейту. Проти нього ставав Джеймс Билингз, вибранець звісного боса Канзас Сіті, Т. Пендерґеста.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори відділу 204. відбудуться в суботу, 13. серпня ц. р., в год. 8:15 ввечір, в салі української прав. громади, 334 East 14 St. Обовязком кожного члена відділу є бути приявним на тих зборах та виконати свої зобовязання, як статут і ухвали відділових зборів наказують. — М. Близнак, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 344., відбудуться в неділю, 14. серпня, в 3:30 пополудні. Проситься всіх членів і члениць, місцевих і позамісцевих, прибути на означений час, бо маємо до полагодження важні справи, котрі мусять знати всі члени і члениці. Проситься тих, що ще не є членами У. Н. Союзу, щоби прийшли і вписалися, щоби колись не жалували. — Т. Присташ, предс.; Я. Резнік, кас.; Гр. Ґеба, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячні збори Укр. Тов. Січ, від. 282., відбудуться в неділю, 14. серпня, в год. 2. попол. Обовязком кожного члена бути на зборах, бо маємо багато справ до порішення. — Петро Танасишин, пр.; Іван Пігуляк, фін. секр.; Віктор Осухівський, кас.; Ілля Лущак, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375., відбудуться в неділю, 14. серпня, в годині 12:30 пополудні, в Домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Проситься всіх членів прибути на збори точно начас і вирівняти свої залеглости. — Уряд.

ЧЕСТЕР, ПА. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156., відбудуться в неділю, 14. серпня, точно 1:30 пополудні, в Русскім Н. Домі. Просимо всіх членів бути як один на тих зборах, бо стріне всіх дуже велика несподіванка. Просимо, щоби кожний член привів хоть одного нового члена на збори. Уряд проголошує, що котрий член не буде присутний на тих зборах, щоб опісля не жалував, що справа не вийшла на його користь. — Василь Новак, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Збори Тов. Січи, від. 59., відбудуться в суботу, 13. серпня, в годині 7:30 вечором, в гали під церквою. Проситься членів явитись на означений час. — І. Глива, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори Т-ва „Зоря", від. 69., відбудуться в суботу, 13. серпня, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6. вул., в годині 8. ввечір. Кожний член обовязаний явитись. — Уряд.

СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори Тов. Над Збруча, від. 280., відбудуться в неділю, 14. серпня, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 В. Лакавана Еве. Присутність всіх членів є обовязкова. Довгуючі члени мають постаратись вирівняти свої залеглости. — Р. Рубльовський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Місячні і спеціяльні збори Тов. Запорозька Січ, від. 371., відбудуться в суботу, 13. серпня, в год. 8. ввечір, в гали церковній, 49-51 Бікон ул. Збори скликується в справі 25-літнього ювилею Товариства. Довгуючі члени мають вирівняти свої вкладки. Будеться принимати нових членів без оплати вступного. — Іван Тарнавський, пр.; Олекса Шумський, секр.

БАЛТІМОР, МД. Місячні збори Бр. св. Тройці, від. 320., відбудуться в неділю, 14. серпня, в годині 2. пополудні, в гали Укр. Гор. Клюбу; 3101 O'Donnell St. Відділовий уряд взиває своїх членів і члениць обовязково прибути на ці збори, бо є важні справи. Довгуючі члени мусять заплатити свої довги цього місяця. Коли котрий з них не явиться на ці збори і не заплатить довгу, буде наражений на втрату всіх членських прав. Як відомо, головна канцелярія У. Н. Союзу призначила нагороду за організування нових членів. Тож не опускайте нагоди. Хай кожний приведе з собою нових членів і впише до У. Н. Союзу. — П. Мармаш, предс.; С. Кудик, кас.; Г. Шулька, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349., відбудуться в неділю, 14. серпня, в годині 2. пополудні, в Либерті Гали. Присутність членів на зборах пожадана, бо буде голосування за злуку Олифантських Братств з У. Н. Союзом. — І. Шегера, предс.; Д. Федина, кас.; Н. Лісний, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Згода, від. 294., відбудуться в суботу, 13. серпня, в год. 8. ввечір, в гали, де звичайно. Просимо, щоби кожний член був присутний на зборах, бо маємо багато справ до полагодження. Члени, котрі були суспендовані, най прийдуть вирівняти довг і будуть приняті наново. Як цього не зроблять, то буде їх вина за наслідки. Як вони самі не дбають за себе, то уряд цьому не винен. Годі далі було мучитись і вічно просити. — І. Король, предс.; С. Музика, кас.; Яків Салій, секр.

БРОНКС, Н. Й. Місячні збори Тов. Згода, від. 210., відбудуться в неділю, 14. серпня, в 2. годині пополудні, в галі 2861 Істерн Булвард. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо маємо рішати справу злуки від. 210 і 298. — Т. Давидів, предс.; В. Баковський, кас.; Іван Франко, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Збори Тов. „Мир", від. 324., відбудуться в суботу, 13. серпня, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн, в 8. год. вечір. Члени, котрі довгують, наражують себе на суспензу. Секретар в дома вкладок не приймає. Тому будьте на зборах. — О. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; Туркот, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Звичайний мітінґ Тов. Українська Січ, від. 182., відбудеться в неділю, 14. серпня, в 2. годині пополудні, в парохіяльній галі, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад важні справи. Тому обовязком кожного члена і члениці прийти на збори на означений час. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Укр. Нац. Тов. Дністер, від. 361., відбудуться в суботу, 13. серпня, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6. вул., точно в годині 8. ввечір. — Д. Костишин.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339., відбудуться в суботу, 13. серпня, в годині 7. ввечір, в домі Укр. Громади, 3322 Норт Лавренс ул. Проситься всіх членів прибути на приписаний час, бо є багато важних справ до вирішення, як також справа злуки Згоди Братств з У. Н. Союзом. Ця злука відноситься до кожного члена і члениці, тож проситься всіх членів прийти на час на збори. Довгуючих членів напоминається, щоби прийшли і заплатили свої місячні вкладки. В останне напоминається всх довгуючих членів, що відділові урядники не будуть ходити по хатах за вкладками. На це є мітінґ і кожний член обовязково повинен прийти і заплатити свою вкладку на мітінґу. Коли член не явиться на другий мітінґ і не повідомить про причину, такий член буде суспендований, бо то вже забагато для відділових урядників, щоб кожного місяця відбувати мітінґи а по мітінґу ходити по хатах колектувати вкладки, щоб вислати розмет до Союзу. Кожний член і члениця, чи мають гроші, чи ні, а на мітінґ повинні прийти. — Іван Сорока Макс., предс.; Іван Сорока Мих., кас.; Олекса Діорка, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Любов, від. 45., відбудуться в неділю, 14. серпня, в годині 2. пополудні, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Проситься членів, щоби точно зійшли на час, бо є дуже важні справи до рішення. Тов. Любов цього року буде обходити 35-літній ювилей свог існування. Треба обговорити і спільно порадитися, як би найвеличавіче випало те свято. Напоминається довгуючих, щоби старались вирівняти вкладки. Приходіть усі точно на час. Урядники будуть очікувати від полудня. — Василь Стриковський, голова; Антін Гарасим, кас.; Теодор Малик, секр.

ТОЛІДО О. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 167., відбудуться в неділю, 14. серпня, в 2. годині пополудні, в гали, де звичайно. Просимо всіх членів і члениць прийти точно на означений час, бо маємо багато важних справ до полагодження. Рівнож даємо всім до відома, що в минулих пару місяцях багато членів не платили своїх вкладок і за них вислано з місцевої каси і тепер на вишки на чековій книжці нема, а лише сума вимагана банковими властями, то ми, урядники відділу, не будемо могти в серпні за нікого вкладки висилати. Тому просимо довгуючих вирівняти свої залеглі вкладки. Кожний член і члениця без ріжниці, чи буде платити свою вкладку або ні, повинні явитись на збори. — Дмитро Медецький, предс.; Бартоломей Усишко, кас.; Ів. Кульматицький, секр.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(65)

Тарзанові було ясно, що він мусить ділати скоро. Ціла околиця була наповнена гудінням бубнів. Скоро чорні дикуни хмарами кинуться в нетри і перешкодять йому в його розшуках хлопця і Івонни. А не виключене, що його самого схоплять і знов запроторять у тюрму. Тоді все пропаде. Та про себе самого він дбав найменше.

Та здавалося, що доля хлопців і дівчини також припечатана. Дик і Івонна були в руках дикунів. А Док оборонявся тепер перед шістьома дикунами, які вдрапувалися на скалу, щоб його зловити. Та Док рішився звести завзяту боротьбу. Він уповав на свого лука, який уже виконав був таку знамениту роботу. Тепер він засівся і примірився стрілою.

Нагло одна думка прийшла йому до голови. Він подивився на величезний камінь, за яким заховався, і подумав собі, що добре булоб його пустити на дикунів. Таких камінів було довкруги більше. Вони могли стати його великими союзниками у боротьбі з дикунами. А передовсім ними він міг заощадити так цінні стріли, які мали йому придатись для інших цілей.

Не думаючи довго, хлопець з цілої сили наперся на круглий камінь, аж він почав гойдатись. А дикуни підсувались усе далі і далі. Як камінь уже був добре розгойданий, він трутив його з цілої сили в тому напрямку, в якому були дикуни. Вдаривши силою об скалу і підскочивши, немов для проби, камінь покотився чимскорше вниз.